

NORBERT ȘI SISTEMUL

— “Norbert and the System” 1993 —

de Timons Esaias

Traducerea: Ana-Maria Negrilă

Fusta ei avea o tăietură șic, cizmele îi accentuau linia, însemnul ei social, ingenios montat deasupra urechii stângi, sclipa verde. Atras de mersul ei plin de grație și precaut în același timp, Norbert ceru programului de analiză să-i realizeze profilul personalității și să caute un mod acceptabil de a face cunoștință. Dar, în timp ce aștepta ca informațiile să-i fulgere prin fața ochilor, ea se urcă într-un troleibuz pe pernă pneumatică și clipa fusese irosită.

Când afișajul apăru în sfârșit, Norbert își apostrofă în gând Sistemul Personal. „Îmi folosește acum mai mult de o grămadă!”

- Vrei să-i caut adresa și codul de acces? îl întrebă PS-ul.

- Nu, nu vreau. E clar.

Ecranul lentilelor se întoarse la afișajul principal. Mai caută, își impuse el.

- Cât timp trebuie să procesezi cererea mea?

- Trei secunde, incluzând și cererea și afișajul.

N-o să meargă, gândi. Cum ar fi putut obține o tipă cu un astfel de decalaj temporal? Timiditatea lui era o problemă, dar PS-urile ar fi trebuit să rezolve și asta.

Avea nevoie de o nouă investiție, într-un nou echipament.

* * *

În timp ce surogatele îi țineau loc de masă de prânz, stătea tolănit pe canapea și urmărea programul unei case de comerț. O listă de șaiszeci și cinci de rețele personale însoțite de prețuri se rula în lentila lui stângă, în timp ce în cealaltă apăruse indexul a aproape o mie de opțiuni de nivel doi.

- Civilizația poate fi uneori extrem de complicată, remarcă el.

Luând tonul lui drept nemulțumire, Sistemul General scoase la iveală un vânzător:

- Bună ziua, Cumpărător Komdor! Cum putem să te ajutăm?

Norbert explică problema lui.

- A, da. Am avut o mulțime de cereri de reinstalare din partea clienților ce avuseseră înainte seria 1200. Timpurile s-au schimbat! Ha, ha! Simularea vânzătorului făcu o pauză și apoi schimbă tonul. Sincer, un bărbat atât de atrăgător ca dumneavoastră n-ar trebui să ceară unui PS să evalueze calitățile unei tinere doamne. Un sistem modern ar fi făcut totul chiar în momentul în care cortexul ar fi reacționat la calitățile ei. Ați fi avut informația înainte de intervenția hormonilor.

Reprezentantul comercial lăsă mesajul să dispară și reveni la obiect.

- Câte operații ajutătoare sunteți dispus să importați?... A! Bine, atunci v-aș sugera ultimul produs scos pe piață de Gabon, un Jizmet ISB. Este puternic, eficient și are cea mai mare parte a echipamentului montată pe coaste. Ocupă zece coaste la un bărbat de talia dumneavoastră, dar asta

înseamnă cu un kilogram mai puțin decât 1200 pe care-l aveți deja. Pot să vă consult diagrama de montaj?... Da, văd că aveți deja patru coaste transformate, pot fi folosite pentru instalare...

- Gaboneze? îl întrerupse Norbert. Care îi sunt performanțele?

Imediat, o serie de clasamente și tabele apărură în lentila lui stângă. Apoi, în lentila dreaptă se derulă o listă a personalităților din lumea sportului care foloseau în mod curent sistemul gabonez, pentru că era mai bun pentru fundașii și jucătorii de baseball. Poseda un timp superior de reacție.

- Sunt o noutate în magazine, dar demne de încredere. Așa și trebuie să fie, ca Administrația noastră să le dea autorizația. Aveți vreo nelămurire?

Reprezentantul comercial nimerise tonul just, liniștitor și ușor disprețuitor.

- De fapt, chiar mă întreb cum pot fi oprite sistemele acestea? Norbert chicoti stângaci. Gândiți-vă la asta, cum să-și decupleze sistemul pe care-l avea.

Vânzătorul se întrerupse pentru niște procesări rapide.

- Să-l închideți? întrebă clătinând din cap.

- Da, știți... dacă nu merge bine. O comandă prioritară sau o întrerupere externă. Orice.

Norbert încercă să nu-și piardă stăpânirea de sine, deși știa că un program de vânzări atât de sofisticat cum era acela putea să-i detecteze șovăiala într-o milionime de secundă. De aceea și făcea cumpărături atât de rar. Vânzătorii îi arătau toate defectele, fără să se obosească prea mult.

- Un întrerupător? Sincer, n-am auzit niciodată de așa... Urmase o reprogramare. Înțeleg ce vreți să spuneți, Cumpărător Komdor. Nu avem un întrerupător, pentru că marja de eroare pentru un PS este infinit mai mică decât aceea corespunzătoare oamenilor de felul dumneavoastră, nu pentru că ar mai exista oameni fără sisteme personale. Urmă o comparație statistică între morțile cauzale de defecțiuni și cele ale oamenilor fără sisteme personale, ce scrie în lentilele ochelarilor. După cum vezi, dacă cineva ar putea să închidă un PS, l-ar supune pe proprietar unui factor crescut de risc. Ar fi o mare neglijență din partea noastră să permitem așa ceva.

- E logic, admise Norbert, trecând peste întrebarea lui stupidă cât mai elegant cu putință.

* * *

Norbert se duse sâmbăta aceea la spital să-și instaleze noul PS. Sala de așteptare îl plictisi - toți cei prezenți fuseseră burdușiți cu impulsuri împotriva-îngrijorărilor de către PS-urile lor - așa încât ceru cea mai nouă creație cinematografică. Nici măcar nu apucă să vadă titlul când lumina unul mesaj clipi: era rugat să se ducă la camera 45921.

Camera 45921 se afla în Secțiunea Consilierilor și asta era ciudat. Nu avusese nevoie de sfaturi nici măcar pentru ultimul PS. Și mai ciudat,

Consilierul apăru în persoană, nu numai o simulare a Sistemului Central. Un european obișnuit, scund și gras, cu un fel de coif de modă veche acoperindu-i partea din spate a craniului. Ce-ar fi putut un tip cu o înfățișare atât de arhaică să-i spună despre un PS?

- Cumpărător Komdor, Norbert Komdor! Ia loc, ia loc! Comportarea jovială a bărbatului îl surprinse pe Norbert. Consilierii erau de obicei personalități covârșitoare și păreau preocupați. Puneau doar câteva întrebări înainte de a face instalarea.

- E vreo problemă?

Norbert ura problemele și își simți deja PS-ul generând curenți liniștitori în mușchii umărului.

- Nu credem să fie. Vrem doar să ne asigurăm că o să căpătați produsul care trebuie.

- Nu cred că-mi pot permite să merg mai departe, obiectă Norbert, încercând să facă impresie.

- O să văd, îi dădu dreptate consilierul. Citi ceva scanat pe lentilele sale. De fapt, chiar acum vizualizez îngrijorarea ta legată de siguranța sistemului. Există o remarcă obișnuită pe care ai făcut-o referitor la un „întrerupător”, ca să fiu mai precis.

Norbert încercă fără succes să-și ascundă o tresărire.

- Vânzătorul mi-a explicat deja. Nu știu ce m-a făcut să mă gândesc la asta. Probabil ceva în legătură cu Africanii și cu digul care s-a prăbușit.

Consilierul făcu o pauză de informare.

- A, în Egipt. Da. Probabil asta a fost.

- Îmi doresc cu adevărat sistemul, insistă Norbert.

- Desigur. PS-ul tău nu a semnalat nici un coșmar mai deosebit sau motive de neliniște. E adevărat.

Cum reușiseră să extragă informațiile acelea din sistemul central? Probabil că existaseră în contractul de instalare. Norbert dădu afirmativ din cap. Visele lui se reduceau la femeile frumoase și interesante pe care nu păruse niciodată în stare să le atragă.

Consilierul continuă pe tonul atent al unei tirade pregătite dinainte.

- Cumpărător Komdor, după cum știi, Sistemul tău este conceput să te protejeze de accidente interne sau externe care ți-ar leza sănătatea. Inima ta, plămânii, creierul, ficatul sunt monitorizate cu grijă pentru a detecta orice urmă de boală. Enzimele și hormonii sunt reglați pentru sănătate și eficiență maximă, iar consumul de calorii este redus, dacă e necesar, de către inter-conexiunile PS-ului pentru a asigura o bună nutriție.

- Sigur, consilier, eu...

- Dar asta nu-i tot, PS-ul tău este permanent informat despre vreme, trafic, incendii și alte situații neprevăzute care ți-ar putea afecta securitatea. Ai văzut crime în filmele documentare, nu-i așa? Crima reprezenta înainte o

amenințare importantă la adresa bunăstării fizice, financiare și psihice, dar sistemul nostru și sistemul central n-o mai permite acum. Sunt sigur că ești de acord că este un lucru bun.

- Desigur.

- Atunci de ce ai vrut să închizi PS-ul? Dacă-ai fi fost rănit, n-ar fi putut să ceară ajutor. Dacă oamenii ar opri sistemele, am avea din nou crime. Vrei asta?

Omul se aplecă înainte într-o poză autoritară care părea, însă, mult prea artificială. Chiar că avea nevoie să-și reprogrameze PS-ul.

- Nu. Sigur că nu. Tot ce vreau e noul meu sistem.

Consilierul îndreptă un deget noduros către Norbert.

- Dar te-ai convins că sistemul e sigur? N-o să începi să vorbești din nou despre afacerea cu întrerupătorul și după instalare, nu-i așa?

- Nu, consiliere. Îmi pare rău că am spus vreodată așa ceva!

- Bine, atunci.

* * *

Colegii de muncă veniseră să-i admire noua instalație. Vizionau în grup ultimele reclame și programele cu statisticile comparate de baseball. Norbert descoperi că se distra mult mai inteligent cu noul sistem, și ceilalți rămaseră mai mult de o oră înainte să se scuze și să plece. Un record. Și el câștigase invitația la o petrecere, prima de săptămâni întregi.

Totuși, un tip de la Secția de inginerie, Howardi, rămăsese în urmă. Howardi proiecta rețele birocratice și cunoștea oameni importanți. Vorbind cu el, Norbert își amintea întotdeauna de gangsterii din timpurile vechi.

- Deci, Norb, am găsit o mențiune despre tine pe sistemul general. Erau informații confidențiale, dar mi-au sărit imediat în ochi. Ce-a fost cu întreruperea sistemului tău?

Howardi își roti băutura într-un mod considerat de Sistem cât mai sugestiv cu putință.

Sistemul lui Norbert îi opri orice ezitare, însă mult mai ușor decât fusese el obișnuit.

- Ah, aceea? A fost o întrebare prostească pe care am pus-o vânzătorului. Nu prea sunt la curent cu schemele sistemelor, așa că mi-a venit ideea aceea stupidă. Vechiul meu PS nu a reușit s-o oprească.

De ce i-ar fi sărit în ochi lui Howardi întrebarea lui? De ce s-ar fi poticnit de ea?

Dă din cap. Norbert dădu din cap, pentru că nu-și amintea să fi ignorat vreodată un mesaj de avertizare.

- Te întrebi, probabil, care-i problema, nu-i așa? Cred că tu o să pui bazele vreunei erezii a secolului nostru. Și mai ziceai că ești un tip obișnuit! Dar, serios, Norb, PS-ul este piatra de încercare a culturii noastre materiale.

Când echipele de arheologi o să ne dezgroape, o să fie elementul nostru definitoriu - Oamenii PS sau cam așa ceva. Deci, punând problema PS-ului, ar fi ca și când un grec antic ar ridica întrebări asupra amforelor sau ceramicii sau ceva de genul ăsta.

Își contemplă băutura înainte să înghită restul.

Sistemul lui Norbert îl atenționează: *Vezi Pitagora, vezi Diogene.*

- Dar, de fapt, n-am vrut să spun nimic cu asta, Howie, zise Norbert folosind cel mai potrivit ton calm pe care-l avea. Mi-au explicat totul la spital înainte ca informația să intre în rețea.

- Bine, asta-i grozav. Howardi se ridică să plece. N-ai să fii prea subversiv pentru noi, nu Norb?

* * *

Petrecerea nu fusese rea și chiar reușise să-și facă rost de două întâlniri în săptămânile care urmaseră noii lui instalări. Prima întâlnire se terminase devreme pentru că ea își amintise brusc că trebuia să se spele pe cap.

Celei de-a doua fete îi plăcea politica. Dorise să-și petreacă seara stând pe bănci, într-o zonă publică și citind împreună buletinele informative.

Norbert nu fusese niciodată la curent cu politica și nici nu prea citise afișele. Doar o dată avusese o părere, atunci când bobocii încercaseră să schimbe legea dreptului electoral ca să poată scăpa de Key West. De fapt, el nu avusese în minte să-și petreacă seara lenevind și schimbând opinii, dar, dacă așa vrusese Vodkette, el cedase.

Au ales afișajul Tribunei, foarte conservator și plin de aiurelile obișnuite. Norbert făcea numai observații banale ca să n-o ofenseze, dar își pusese PS-ul să cerceteze situația colaboratorilor ce alcătuiseră buletinul informativ. Înregistrările indicau că fiecare din opiniile politice își aveau punctul de plecare într-un beneficiu financiar așteptat de cumpărătorul care le pusese în circuit.

- Pariez că aproape toate opiniile de pe afișaj sunt direct legate de beneficiul cumpărătorului care le-a emis, observase Norbert într-un moment de uitare de sine.

- Într-adevăr? exclamă surprinsă Vodkette.

Norbert își aminti brusc că ea făcuse studii de sociologie și că, probabil, el îi atinsese domeniul. Îi trecu repede informațiile ascunse pe care PS-ul său le găsisese în legătură cu fiecare afișare.

În timp ce ea le citea, sistemul lui Norbert îi semnală un interes crescând al tinerei doamne, corespunzător observațiilor sale politice. Ce făcuse?

Ea zâmbi.

- Ce te-a făcut să verifici toate astea? îl întrebă.

- Nu știu. E ca la serviciu. Am ghicit. Dacă vrei să avansezi, trebuie să

apelezi la management. Dacă vrei să te recalifici, înseamnă că nu-ți place locul unde lucrezi. În general, opiniile sunt ușor de prevăzut.

Sistemul său fulgeră roșu - *Comentariu riscant din punct de vedere social.*

Dar nivelul ei cresc din nou și se întinse mai mult decât ar fi crezut Norbert că era posibil pentru o informație. Ca să fie sigur, ceru un diagnostic rapid.

Ea își arcui sceptică o sprânceană care se ivi deasupra lentilelor.

- Și bănuiesc că *tu* ai niște opinii *imposibil* de prevăzut.

- O, nu am. Nu am, răspunse el evaziv, încercând disperat să subvocalizeze un ordin de căutare a celei mai șocante opinii a lui.

PS-ul i-o luase însă înainte. Până să apuce să formuleze comanda, se uita deja pe lista celor cinci din cele mai originale opinii și la valoarea lor deviațională. Două erau doar niște judecăți greșite (vechiul lui sistem nu le prinsese la timp) și două se abăteau de la normă cu mai puțin de 45%. Dar în vârful listei se afla o idee cu o deviație enormă.

Înghiți în sec. Își încercă norocul:

- M-am gândit de multe ori că ar trebui să fim în stare să ne întrerupem PS-urile. N-am mai auzit pe nimeni spunând așa ceva și câțiva oameni au fost interesați când am menționat-o.

Tipa rămase împietrită. Sistemul îl anunță că PS-ul ei o luase razna, refuzând informația. Dar nivelul i se dublă.

Indicatorii personali de distanță ajunseră la zero și fișa ei medicală deveni vizibilă pe sistemul lui pentru o reevaluare.

Pentru Norbert nu mai exista cale de întoarcere.

* * *

Când Norbert se întoarse în noaptea aceea în camera lui, nu-i venea să creadă că ea îl plăcuse, că el se distrase și că pusese pe tapet ideea cu întrerupătorul. În ciuda sfatului dat de sistem îi permisesse tipei să-l convingă să-și afișeze descoperirea ca toți să o vadă.

PS-ul insista că trebuia să examineze replicile care veniseră deja și să se pregătească să facă față represaliilor. Desigur că era un sistem nou și grozav, cu o putere de anticipare mai mare decât a lui 1200°, totuși el nu se baza prea mult pe vocea aceea sâcâitoare din ureche.

Dar Norbert nu vroia să se gândească în seara aceea la opinii și la politică. Voia să se gândească la Vodkette, la răspunsurile ei, la felul delicios în care formele ei se curbau în ridicătura pieptului. Se gândi la asta până când sistemul îl adormi.

* * *

Se trezi ca să nimerească în mijlocul unei adevărate revolte.

Sistemul lui era atât de asediat de mesaje urgente, încât trebui să-și anuleze toate aranjamentele pentru acea zi. Până atunci, Norbert nu lipsise nici o dată de la slujbă, dar Sistemul îi spusese că avea dreptul să o facă.

Cereau mii de răspunsuri la remarca lui politică. Mii. 16% erau complet irelevante, 12% confuze, 6% se opuneau, 2% își făceau probleme legate de sănătatea lui mintală. Dar 8,63% îl aprobau. Sute de vânzători își întrerupseseră lucrul ca să ajungă la o înțelegere cu Norbert.

Sentimentul pe care această situație i-l insufla era atât de copleșitor și de minunat, încât PS-ul trebui să intervină pe cale chimică.

* * *

După micul dejun și surogatul de cofeină, se uită la mesajele mai urgente.

Consilierul spitalului care-i instalase PS-ul îi cerea să vină pentru o consultație. Primul birocrat care cerea urgent o întrevvedere. Era de rău augur și sângele i se umplu imediat de compuși anti-îngrijorare. Mai erau și vreo duzină de amenințări de la alți colegi-cumpărători. Trebui să-și lase PS-ul să-i explice o parte din epitete.

Mai avusese și înainte probleme cu Autoritatea, dar nimeni nu se deranjase să-i trimită mesaje de amenințare.

Cel mai surprinzător lucru era lunga listă de oferte profitabile. Ca și alți cumpărători, cheltuisese ceva bani în fiecare lună scanând ofertele care i se făcuseră, dar foarte rar i se păruse că merită să aleagă mai multe. În afară de asta, reclamele erau făcute atât de convingătoare, ca să cumperi produsul, deci ce rost mai avea să te zbați?

Dar acele mesaje erau absolut autentice. O listă cuprinzătoare de avocați, publiciști, scriitori și ziariști erau interesați de afacerile lui și vroiau să-l coopteze. Își petrecu cea mai mare parte a dimineții scanându-le ofertele și, numai în trei ore câștigă salariul pe zece luni. Norbert avea sentimentul neplăcut că în curând o să-i trebuiască bani gheață.

După masă, își adună curajul și-l sună pe consilierul pe care-l asigurase că problema cu întrerupătorul nu mai avea să fie menționată. Robotul consilierului zâmbi și-i redirecționează apelul către un alt birou. O femeie manager, cu o mutră șmecheră îl salută plină de căldură.

- Cumpărător Komdor! Ce drăguț din partea ta că ne-ai răspuns la mesaj. Te asigur că-ți vom rambursa banii de telefon. Să zicem cinci sute de dolari pe minut? Expresia ei spunea că ar fi încântată să plătească și mai mult.

- Da, sigur. Dar trebuia să discut cu Consilierul.

Norbert bănuia un aranjament oarecare.

- Da, ei bine, ne pare rău de asta. S-au schimbat multe de când am trimis mesajul. O să ți se pară greu de crezut, dar am fost sufocați de telefoanele cumpărătorilor care mureau să știe ce PS folosești în mod curent. Probabil că de ieri ai resimțit din plin povara celebrității.

- Da. Da, așa e.

Ce aveau oare de gând?

- Deci, ca orice persoană celebră, ai dreptul să profiți de situația ta. Ne-ar face plăcerea să-ți oferim 18% comision pentru jizmeturile pe care le vom vinde în următoarele 6 luni, dacă ne permiți să furnizăm publicului informațiile stocate în Sistemul tău. Am ridicat cu plăcere oferta la 25%, dacă ai găsi timpul să-ți expui și punctul de vedere.

- Dar asta ar fi... Scuzați-mă. „Ia-ți un avocat!”, fulgeră PS-ul său în amândouă lentilele, și-i afișă lista prioritară a mesajelor pe care le primise în dimineața aceea. Îmi pare rău, dar totul este mult prea neașteptat, citi el ascultător de pe afișajul optic. Sunt sigur că ne vom înțelege. Avocatul meu va lua legătura cu voi ca să pună la punct detaliile.

Un zâmbet larg de plăcere luă locul expresiei de adâncă dezamăgire. Ea schimbă subiectul.

- Am observat un lucru în legătură cu sistemul tău, care trebuie corectat și ți-am returna cu plăcere jumătate din costul instalației ca să-ți rezolvi problema. Ha, ha! Mă tem că băieții de la vânzări ți-au calculat greșit profilul. Nimeni nu a știut că ești un tânăr atât de original și plin de forță, Ne-am cam ascuns aptitudinile, nu-i așa?

- Ei bine, poate doar puțin.

- Așa că, scuza-ne, dar va trebui să-ți repartizăm un alt pachet de programe și să înlăturăm câteva mesaje enervante și inhibitoare. Putem s-o facem și de la distanță, dacă ești de acord.

- Sigur. Așa cred.

- Bine, atunci. Și încă o dată, să ne scuzi. Eziță. Ah, aproape uitasem. Fabrica proiectează întrerupătorul pe care l-ai dorit drept opțiune. O să ai exclusivitate pe produs pentru șaiszeci de zile, dacă ne permiți să te folosim mai târziu, când îl vom comercializa. Cumpărături plăcute!

Avocatul ales de PS-ul său se afla deja în lentile, înainte ca zâmbetul ei să fi început să se estompeze.

* * *

În timp ce agentul lui lucra la contracte, Norbert păși pe un teritoriu necunoscut. Își informă șeful că nu va fi în stare să lucreze în următoarele două luni și, poate, chiar și mai mult. Spre surprinderea lui, ei erau înțelegători și doritori să se acomodeze situației. Apoi începu să citească mesajele cu caracter social. O duzină de femei făcuseră oferte. Doar câteva din ele erau escorte profesionale, restul erau femei singure cu înclinații spre aventură; și aventura, în acest caz, era chiar Norbert.

PS-ul său alese un mod mai flexibil de abordare a problemei, lucru care-i spuse lui Norbert că noul program fusese deja transferat de companie. Norbert simți o enormă recunoștință pentru noua lui viață. Ar fi făcut cu plăcere reclamă liniei jizmet. Era un produs grozav.

* * *

Interviul ar fi fost, probabil, cel mai plăcut moment din viața lui Norbert, dacă nu s-ar fi încurcat. PS-ul lui, înarmat cu un pachet de programe despre interviurile celebrităților, îl pregătise zile întregi. Se folosisese de o duzină de fraze celebre, de felul aceluia care primeau milioane de cereri de rulare, și de toate celebritățile care le enunțaseră.

Principala lor problemă era să-i justifice acțiunea neortodoxă. Cunoștințele vagi de politică și psihologie pe care le avea Norbert nu-l prea ajutau și el nu era atât de prost să-și poarte singur povara emoțiilor. În cele din urmă, aleseseră un set destul de ambiguu de răspunsuri tactice și o senzație de disconfort infiltrată în fundul sufletului lui Norb.

Prezența unei audiențe adevărate îl deranja. Cincizeci de persoane plățiseră sume enorme, din care el primea 12%, ca să asiste pe viu la interviul ce urma să fie înregistrat. Norbert nu-și amintea să fi fost vreodată într-un loc cu atâția oameni. PS-ul îi confirmă gândul; nu mai fusese niciodată.

Repetițiile îl plictisiseră. Cei mai mulți cumpărători credeau că programele acelea erau înregistrate într-o ședință neîntreruptă. De fapt, intervievatorul puneă aceleași întrebări, iar și iar, folosind tonuri și mimici diferite, ca să primească răspunsuri cât mai variate. Montajul le puneă mai târziu cap la cap.

- E adevărat că o să vă instalați mâine faimosul întrerupător?

- Da...

- Ce intenționați să faceți cu el o dată instalat?

- Cred că a fost destul de clar...

- Cât timp vreți să lăsați PS-ul întrerupt?

- O să văd...

- Dar crima, Cumpărător? Asta ca să-i asigurăm pe ceilalți cumpărători că n-o să vă apucați de... cum îi spune, pairame?

- Bairame. Poate ar trebui să investești și tu într-un jizmet. (*Pauză pentru râsetele audienței, dacă existau.*) Nu, întrerupătorul este instalat cu condiția ca Sistemul General să preia comanda dacă sistemul oricărui cumpărător ar detecta în mine tendințe criminale. Aș avea puterea să încerc să comit o crimă, dar și puterea de a reuși...

- De ce ai vrut la început un întrerupător?

- A fost doar o idee îngrozitor de originală... (*Zâmbet într-un mod autodepreciativ.*)

- De ce crezi că toți ceilalți cumpărători din lume ar avea nevoie de aceste întrerupătoare?

- N-am spus că alți cumpărători au nevoie de ele. Am zis că trebuie să existe și această opțiune...

- Dar, de fapt, ce rost are un întrerupător? La ce folosește un PS deconectat?

- Scopul unui întrerupător este să închidă PS-ul. Un PS închis nu are alt scop decât să aștepte să fie repus în funcțiune. *(Nu folosi asta dacă ți se pare că va denatura înțelesul mesajului.)*

* * *

- Dar, Cumpărător Komdor, nu prea cred că ai răspuns la întrebare. De ce să lași un lucru atât de periculos la dispoziția muritorilor de rând?

- Pentru a zecea oară... Norbert se stăpâni și încercă să-și citească replica. Dar răspunsul nu avea nici un înțeles pentru el și era enervat, și îi era frică. Ignoră afișajul. Pentru că sunt om, iar PS-ul meu nu-i decât o unealtă și nu e drept... Și se prăbuși în scaun, incapabil să mai vorbească - fapt pe care PS-ul lui îl consideră cel mai bun lucru pentru toți.

* * *

Versiunea publicată, care omitea scăparea din final, aruncă în aer topurile. Comentatorul explica: «Și așa, după cum a zis și Humpty Dumpty, creat de Lewis Carroll, Norbert Komdor insistă că totul se reduce la „cine e stăpânul”». Și asta-i tot.

* * *

Până la urmă, Norbert nu și-a mai pierdut timpul cu hărțuiala juridică. Fondul de Apărare al Cumpărătorilor stăvili cu plăcere provocările birocratilor și ale concurenților jizmetului. Curțile reușiseră să oprească instalarea întrerupătorului pentru o lună întreagă, dar sectorul de publicitate continuă să vândă interviul și, astfel, cererile de jizmet continuă să crească. Din ziua când își instalează întrerupătorul, Norbert deveni un om făcut.

Întrerupătorul putea fi activat introducând un cod pe tastatura montată pe cureaua lui, alături de alimentatorul cu baterii, urmat de un ordin subvocal. Dacă PS-ul ar fi suspectat o încercare de sinucidere, l-ar fi imobilizat și ar fi chemat ajutoare. Altfel, nu trebuia decât să aștepte până când apăsa din nou butonul ca să-l reactiveze.

Norbert șovăi câteva zile înainte să se decidă să-l încerce. Se pare că de fiecare dată când se gândea la el, PS-ul său îl adormea. Își petrecea ore întregi dormind sau zăcând toropit. „La ce bun un întrerupător, dacă nu pot să-l folosesc?” gândea el. Dar până la urmă, printr-un impuls de moment, își coborî brațul, îndepărtă capacul, tastă codul și apoi repetă ordinul-frază care apăruse pe ecranul optic. Lentilele i se goliră. După câteva clipe, i se opri și sistemul de ventilație.

Fără fondul sonor, liniștea era neplăcută. Până acum nu-și dăduse seama că acesta aparținea PS-ului.

Amândouă lentilele începură să se retragă. Îi trebui un timp până să înțeleagă că nu avea să orbească. Dar lumina părea venită de pe altă lume și

imaginea camerei lui era neclară. N-ar fi trebuit să facă asta înainte de a se obișnui cu noul lui apartament.

Îl durea capul! Cum era posibil să-l doară capul din interior? Își auzea inima bubuind. Își simți stomacul răzvrătindu-se și un gust neplăcut îi urcă în gât... Se repezi și porni PS-ul, Acesta se reîncărcă și-i sări în ajutor.

Însă nu îndeajuns de repede pentru a mai salva covorul.

* * *

Norbert așteptă o zi să se asigure că-și revenise complet de pe urma experimentului și apoi se hotărî să se plimbe pe coridoare. Aproape imediat se întâlni cu Howardi, care-i strigă un plin de căldură „Cum merg cumpărăturile!”.

- Grozav. Dar ale tale?

- Niciodată mai bine. Să vezi, Norb, tipii de la lucru tot întreabă de tine.

- Într-adevăr? Norbert găsi această informație neobișnuită. Salută-i din partea mea.

- Desigur. Hei, ai mai avut niște idei trăznite de care să le spun?

- Nu. Norbert clătină din cap autodepreciativ. Am destule probleme doar cu una.

- Ești un tip dur, Norbert. Un adevărat erou.

Norbert îl urmări pe Howardi continuându-și drumul și dând colțul. Nesincer, îi spuse jizmetul.

* * *

Lentilele ei fumurii erau grăitoare, dar îl întrebă totuși:

- L-ai folosit?

- O, da.

- Și cum e?

- Nu seamănă cu nimic din ce-am făcut înainte. Celor mai mulți oameni nu le-ar plăcea.

Ea se întinse peste masă și-l apucă de braț. Era a douăzecea întâlnire, în al douăzecilea restaurant și asta de când cu interviul. Acum se părea că totul devenise aproape rutină.

* * *

Lentilele ei fumurii spuneau multe, dar îl întrebă:

- Cât timp t-ai lăsat deschis?

- Destul de mult.

- Destul de mult pentru ce?

- Destul de mult să-i arăt cine-i șeful.

Era cea de-a o suta cucerire din o sută de încercări. Acum chiar că era o adevărată rutină. Norbert se hotărîse să le reducă la trei pe zi.

* * *

Lentilele ei fumurii spuneau multe... El se scuză și porni să se plimbe.

* * *

PS-ul îl conduse pe un traseu pe care nu mai fusese niciodată, dar lui nu-i păsa prea mult. Cu toate modelatoarele de dispoziție pe care Sistemul său le folosisese, sălile și galeriile păreau identice. Se gândi la Vodkette, care-l ajutase să facă toate acestea. Prima lui cucerire. Ce făcea ea acum?

Aceeași slujbă. Aceleași gusturi în materie de cumpărături. Exista o notiță care-i amintea că sistemul ei nu suferea comparație nici pe departe cu jizmetul său. Acum l-ar fi plictisit, după toate cumpărăturile sofisticate și rasate pe care le întâlnise de atunci. Acest gând îl făcu să se simtă puțin trist, puțin însingurat.

Pe la prânz, ajunse la marginea unui parc natural. Se hotărî să-l exploreze. Tufișurile și copacii erau lăsați să crească liberi, cu condiția să nu se întindă peste poteci. Numai câțiva cumpărători veneau aici și Norbert înțelese de ce. Confuzia de forme și densități părea destul de mare, iar frunzele și ramurile moarte, îngrămădite pe pământ, îl deranjau la mers. Totuși, sistemul său îi permise să meargă mai departe.

La început pași pe drumurile propriu-zise, mărginite de felinare din piatră și alte artefacte neprotivite. PS-ul îi oferă o serie de lecturi despre semnificația lor, dar le refuză. Într-un impuls de moment, pași pe o potecă nepavată și, după primii pași, își deconectă sistemul.

Din nou simți liniștea apăsătoare în absența fondului sonor, bătăile inimii și panica. Iarba de sub picioare i se păru neregulată, ca un covor de pluș prost conceput și îl făcu să se clatine. Lentilele i se clarificară, la început cea dreaptă, apoi cea stângă. Își ridică mâinile și, pentru prima dată în viață, apucă ochelarii și-i dădu la o parte.

Ochii, neobișnuiți cu aerul de afară, i se umplură de lacrimi. De-abia cu greu reuși să-i țină deschiși, impulsul de a clipi fiind mult prea puternic.

Amețeala deveni de neîndurat și se prăbuși, sprijinindu-se în mâini și în genunchi. Senzația nefamiliară a ierbii și pământului îl distrase pentru o clipă și-l ajută să lupte împotriva panicii. Astfel trăiseră strămoșii lui, cu mult timp în urmă, stând în sălbăticie, la adăpostul copacilor și ascultând cântecul păsărilor. Cum suportaseră, se întrebă el, cum reușiseră să facă chiar cumpărături simțindu-se în felul acesta?

Auzi pași apropiindu-se în grabă.

- Vă simțiți bine?

Norbert întinse mâna și-și reconectă PS-ul, apoi lăsă jos lentilele. Le făcu un semn vag să aibă răbdare, știind că sistemul celui care-l întrebase îi

monitoriza rapida întoarcere la normal. Apoi văzu doi oameni aplecați asupra lui și PS-ul îi spuse „Gardieni publici”.

- Cumpărător! Ai nevoie de ajutor?

Norbert se așeză pe călcâie și, în timp ce i se limpezi capul, citi printre ultimele lacrimi:

- Cu siguranță că nu. Dar vă mulțumesc... Tocmai am avut o experiență extraordinară.

PS-ul îi spuse să se ridice, lucru pe care-l și făcu, scuturându-și hainele. Folosind un enigmatic surâs nr. 3, le zise:

- Da... asta a fost *chiar* extraordinar. Bună ziua, domnilor cumpărători.

În timp ce se îndrepta spre construcțiile din beton, îl auzi pe unul din ei spunând:

- Îți zic că e *el*!

- Ce părere ai de asta? Chiar aici, afară?!

* * *

Howardi și serviciul birocratic îi lăsaseră câte un mesaj. Oamenii care vindeau jizmetul îi lăsaseră mesaje din ce în ce mai urgente, cu cât se făcea mai târziu. Norbert își dădu seama că Sistemul Central le spusese despre incidentul din parc. Cu noul întrerupător gata să fie pus în vânzare în câteva zile, probabil că fuseseră cuprinși de panică. PS-ul său îl grăbi să-i contacteze.

Avusese dreptate. Vroiau să știe „dacă avusese probleme” cu noul întrerupător.

- Nu, le spuse. Însă vă atenționez că nu-i pentru timizi.

Tipilor le plăcuse răspunsul. Îl citaseră în reclame.

Norbert rămase acasă câteva zile, contramandându-și toate întâlnirile și amânând reuniunile de consultații pentru investiții. Jizmetul său avea un program financiar foarte conservator și tindea să respingă toate schemele propuse. În afară de asta, el nu avea cu adevărat nevoie de mai mulți bani.

Nu era sigur că ar fi avut nevoie. Făcuse câteva cumpărături, dar reprezentanții comerciali îl enervau. Participă la câteva jocuri, însă echipa lui nu i se mai părea atât de grozavă ca pe vremuri. Jucătorii nu se puteau pune cu noua lui viață sexuală din ultimele săptămâni.

Norbert era singur.

Se gândi să-și aleagă alte hobby-uri, dar știa că asta nu-l ajuta cu mare lucru. Încercă o serie de programe umoristice, însă tipii interesați care apăreau în ele erau creații ale computerului, iar ceilalți erau cumpărători ca și el, care nu știau ce caută. Până la urmă se decise să continue cu întâlnirile. „Înapoi la viața dulce!” gândi el.

* * *

Artemia nu-și programase lentilele „pe fumuriu” și nici nu-l întrebase despre întrerupător înainte ca primul fel să se fi terminat. Îl interogă în legătură cu hobby-urile lui și preferințele de lectură, și păru derutată când descoperi că nu avea nici una.

Norbert se ținea strict de comentariile ce i se sugerau, simțindu-se pierdut cu femeia aceea. Se mai întâlnise și înainte cu reprezentantele claselor educate, însă niciodată nu se abătuseră prea tare de la programele lor - conversațiile erau redactate cu grijă, până când simpla curiozitate, inevitabilă la urma urmei, ducea tot la aceleași întrebări, la aceleași răspunsuri și, apoi, bineînțeles, la pat.

Până acum, Norbert nu înțelesese cu adevărat cât de artificiale fuseseră acele discuții.

Se îndepărtă cu bună știință de la scenariu:

- Scuză-mă, putem să discutăm un timp despre tine?

Ea făcu o pauză.

- Cred că vrei să ști de ce m-am hotărît să-ți cer o întâlnire.

- De fapt, nu. Aș vrea doar să aflu cum ești tu cu adevărat. *Dacă nu te superi.* Dacă nu te superi.

Artemia revăzu lucrurile care-i plăceau și-i displăceau, hobby-urile și interesele și recită în mare parte datele pe care sistemul ei le rezumase. Plictisindu-se, îi ceru să elaboreze și ea îi răspunse cu numeroase detalii. Jizmetul îl deranja cu definiții și explicații în ambele căști, în timp ce-i umpluse lentilele cu topuri și grafice. Trebui să fie foarte atent ca să-și dea seama că ea se opri de câțva timp și aștepta un răspuns.

- Ce-ai spus? încercă el.

- Am zis... Oricum, n-are importanță, făcu ea încruntându-se. Nu ești foarte politicos, nu-i așa? N-am știut la ce să mă aștept, dar nu prea semeni cu imaginea din reclame, nu-i așa?

O tăcere grea se lăsă între ei și Norbert urmări afișajul: „*Lipsă de politețe: extrem de mare*”, clipind în lentila lui stângă și o serie de răspunsuri la obiect derulate în cea dreaptă.

Respiră adânc și își opri PS-ul. Sistemul ei probabil că o informase deja, pentru că înțepeni în scaun.

- Nu, spuse el. Nu sunt foarte politicos. Nici măcar nu sunt foarte deștept. Am pus doar o întrebare prostească în ziua în care îmi făceam cumpărăturile și apoi, au urmat toate acestea, gesticulă vag, fără să mai fie sigur că ea se mai afla acolo, dincolo de lentilele încețoșate. Și toate acestea... s-au întâmplat. Îmi pare rău. Și se cuplă din nou.

Ea era încă acolo. Se lăsă înapoi în scaun, încet, și gura i se căscă. Semnalizare promptă: „*Puternic Răspuns Emoțional. Confuzie.*”

- L-ai închis, spuse ea. Mi-ai răspuns la întrebare fără scenariu.

El ridică din umeri.

Ea se aplecă înainte.

- Nu cred să fi dat vreodată cuiva un răspuns care să nu fie în scenariu.

„*Respect.*”

- Ei bine, cumpărător Komdor, zise zâmbind într-un fel aparte, pe care el avea să și-l amintească mereu. Se pare că ai multe resurse...

„*Complicații emoționale.*”

* * *

Întrerupătorul se dovedi o opțiune la modă vreme de mulți ani, înainte să cadă în dizgrație și în uitare, iar asta se întâmplă numai după ce toate celebritățile făcură avere cu noua componentă. Norbert nu-l mai folosi niciodată, în afara momentelor de tensiune, când îi șoptea Artemiei cât de mult o iubea. Acest lucru puncta într-un mod plăcut, dacă nu instructiv, jocurile pe care le făceau împreună.

Artemia nu și-a cumpărat niciodată un întrerupător pentru sistemul ei. Deși în timpul prieteniei și relației lor ulterioare discutaseră des despre dispozitiv; nu se pusese însă niciodată problema de a-l folosi cu adevărat.

„Într-o zi o să întrebăm jizmetul cât de des sunt folosite întrerupătoarele”, obișnuia să spună, dar niciodată nu l-a considerat un lucru important.

[Originally published in „InterZone” Jul. 1993]